

**MODERN RESİM SANATÇILARININ ESERLERİNDE CENNET
BAHÇELERİNDEKİ ADEM VE HAVVA YORUMLARI**

**THE WORKS OF ARTISTS IN MODERN PAINTING ADAM AND EVE IN
THE GARDEN OF EDEN REVIEWS**

**ИНТЕРПРЕТАЦИЯ АДАМА И ЕВЫ В РАЮ В ПРОИЗВЕДЕНИЯХ
СОВРЕМЕННЫХ ХУДОЖНИКОВ**

Melek AKYÜREK* - Aysin BEYOĞLU**

ÖZ

Cennet bahçesindeki Adem ve Havva'nın öyküsü yüzyıllardır farklı sanatçılar tarafından farklı biçimde defalarca yorumlanan bir konudur. İlk çiftin yaratılışı, cennetteki durumları ve yılanla olan hikâyesi Kutsal Kitaplarda anlatılmış ve insanoğlunun geçmişine ışık tutmuştur. Dünyadaki yerimiz, neden burada olduğumuz, ilk insanın durumu, soyumuzun nasıl geldiği ve Tanrıyla münasebetimiz insanın hep ilgisini çekmiştir. Araştırma, insanoğlunun bu en önemli durumunu modern resim sanatçılarının eserlerine yansıtma biçimini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmada Cennet Bahçelerindeki Adem ve Havva'nın modern resim sanatındaki sanatçıların eserlerine nasıl yansıdığı ve nasıl yorumladığı incelenmiştir. Araştırmada betimsel araştırma modeli benimsenmiş, çeşitli kitap, dergi, makale, bildiri vb görsel ve yazınsal kaynaklardan faydalanılmıştır. Araştırma, Modern Resim Sanatı ve eserlerinde Cennet Bahçelerindeki Adem ve Havva'yı yorumlayan sanatçılar ile sınırlandırılmıştır. Araştırmada, modern sanat alanındaki bu konuya ışık tutmak, farklı bir bakış açısı kazandırmak ve sanat alanındaki kaynaklara yeni özgün bir kaynak oluşturmak hedeflenerek sanatçıların eserleri çözümlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Adem ve Havva, Cennet bahçesi, Modern Sanat, Sanat.

ABSTRACT

The story of Adam and Eve in the garden of Eden over the centuries is a topic that is reviewed several times by different artists in different formats. The creation of the first pair, and the serpent in Paradise is explained in the Bible the story of situations, and shed light on the history of mankind. Our place in the world, why we are here, the state of the first man, came from a long line of how we relationship with God and people has always attracted attention. Research the most important state of human beings aims to analyze the format of the artist's reflection on the works of modern painting. In this study, in the garden

* Yrd. Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü, melekabut@hotmail.com

** Arş. Gör. Dr., Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi

Anabilim Dalı, aylingurbuz22@hotmail.com
10.17498/kdeniz.297865

of Eden of Adam and Eve is reflected in the works of Modern Art and how the artist interpreted and examined how. The study adopted a descriptive research model, various books, journals, articles, papers, literary and visual sources have been used etc. Research, interprets Adam and Eve in the garden of Eden paintings and works of Modern artists is limited. Research in the field of Modern Art to shed light on this subject, to gain a different perspective by aiming to create a unique resource for new resources in the field of art and the works of artists are analyzed.

Key Words: Adam and Eve, The garden of Eden, Modern Art, Art.

АННОТАЦИЯ

На протяжении столетий, неоднократно, художниками интерпретировалась тема библейского рассказа Адама и Евы в раю. В библейских рассказах описано сотворение первой семейной пары, их положения в раю и рассказ о Змее, которые пролили свет на прошлое человечества. Внимание людей всегда привлекало отношение человека и Бога, положение первого человека. А также всегда задавались вопросами кто мы, кто является нашими прородителями, почему мы здесь и каково наше положение этом мире. Наше исследование заключается в анализе произведений современных художников, которые отразили в своих работах один из самых важных вопросов человечества. В этом работе постарались исследовать отражение и интерпретацию темы Адама и Евы в раю современными художниками в современном искусстве. Исследование ограничено произведениями современных художников, которые отразили в своих работах тему Адама и Евы в раю. Для этого был проведен анализ произведений современных художников, где за основу была взята описательно-исследовательская модель и использованы литературные и визуальные источники. Цель исследования, заполучить иную точку зрения, создать новый источник и пролить свет на эти вопросы в области современного искусства.

Ключевые слова: Адам и Ева, рай, современное искусство, искусство.

GİRİŞ

İnsanoğlu'nun hikayesi olan Cennet Bahçelerindeki Adem ve Havva'nın yaratılış hikayesi ve Cennet'ten kovuluşlarını anlatan hikaye, geçmişten günümüze kadar sanatçılar tarafından defalarca yorumlanmıştır. Bu hikâye Kutsal kitaplarda derin derin anlatılmış ve insanoğlunun nasıl ve neden yeryüzünde olduğu, amacı ve Tanrı'yla olan durumu analiz edilmiştir. İnsan soyunun bu en önemli geçmişi, modern resim sanatındaki yerini almıştır. Modern sanatın en önemli sanatçılarından olan Max Beckmann, Otto Müeller, Eduard Munch, Marc Chagall, Paul Gaugein, Fernand Leger, William

Blake, Paul Klee, Fernando Botero bunlardan başlıcalarıdır. Bu sanatçılar Cennet Bahçelerindeki Adem ve Havva'nın hikayesini kendi üslup ve anlayışlarına göre farklı biçimlerde yorumlamışlardır.

Cennet bahçesindeki Adem ve Havva'nın durumunu en açık ve net biçimde Kutsal Kitaplarda görülmektedir. Sanatçılarda konuyu bu kitaplardan yararlanarak eserlerinde yorumlamışlardır. Bunlardan “Eski Ahit’in Tekvin bölümünde (Bap3, 6-7) apaçık bir anlatım şu şekilde karşımıza çıkmaktadır: “*Ve kadın gördü ki, ağaç yemek için iyi, ve gözlere hoş ve anlayışlı kılmak için arzu olunur bir ağaçtı; ve onun meyvasından aldı ve yedi; ve kendisiyle birlikte kocasına da verdi, o da yedi. İkisinin de gözleri açıldı, ve*

kendilerinin çıplak olduklarını bildirdiler; ve incir yaprakları dikip kendilerine önlükler yaptılar". Kutsal Kitap çıplak-oluşu böyle açıklamaktadır. Şeytan devreye girmese "yasak meyva" ye uzanmayacak çift: Zevkle de, Bilgi'yle de bedeli yüksek bir ilişki geliştirmesine gerek kalmayacak. Zevkin meyvesini tatma isteğinin duyulmayacağını, Bilgi Ağacı'nın açacağı sonsuz susuzluk musluğunun kullanılmayacağı bir yaşam biçiminden, Yaradan, nasıl bir Dünya, nasıl bir Evren tasarlamıştı? Bunu bilemiyoruz. Bilebildiğimiz, elmanın ısırıldığı andan başlayarak, yeryüzündeki iki yaratılmışı bekleyen yazgının, Yaradan'ın okuduğu lanet ile düz orantılı olduğudur; kuşaktan kuşağa aynı kargış çizgisi sürüp gidecektir. Kur'an, bu bağlamda daha insafli bir yaklaşım getirir; Eski Ahit'teki kalıbı tekrarlayan "yasak meyve" ve çıplak-kalış öyküsünü aktaran Araf suresi, geleceğe ışık tutar hiç değilse:" Ey İnsanoğulları! Şeytan ayıp yerlerini kendilerine göstermek için elbiselerini soyarak ananızı babanızı cennetten çıkardığı gibi sizi de şaşırtmasın".Yaratılış öyküsünün hiçbir sahnesi bu denli işlenmemiştir" (Batur 2000; 48). şeklinde ifadeler kullanılmıştır. Hikâyenin özünden de anlaşıldığı üzere Cennet Bahçelerinden kovuluşumuzla dünyadaki hayatımız ve imtihanımız başlamış olduğu görülmektedir. Bu durumun hemen sonrasında da "İlk çıplaklar"- Adem ile Havva, gerçekte çıplak oluşlarını ilk görenlerdir: Sonrasında, bu ikiliden başlayarak, herkes giyinmiştir." (Batur 2000; 48).

SANATÇILARIN ESERLERİNDE CENNET BAHÇELERİNDEKİ ADEM VE HAVVA YORUMLARI

Sanatın varoluşundan bu yana geçmişin ya da içerisinde bulunduğumuz dönemin sanat anlayışlarını ve sanatta meydana gelen değişimleri anlamının bir yolu da sanatçıların eserlerinin incelenerek çözümlenmesidir. Farklı biçimlerde ve anlayışlarda yorumlanan sanat eserleri aynı konuyu bile ele alsın bir değişim içerisinde olmuştur. Modern resim sanatçılarının Cennet Bahçelerindeki Adem ve Havva eserleri, bu değişimin üslup ve anlayışlarına göre hikayenin sunulmasında farklı bakış açıları ortaya koymaktadır.

Resim 1: Max Beckmann, "Adem ve Havva", 1917, Tuval üzerine yağlıboya, 80-57 cm, Özel Koleksiyon.

Cennet Bahçesinde Adem ve Havva'yı yorumlayan sanatçılardan biri olarak karşımıza çıkan Alman ressam Beckmann, 1884 yılında Leipzig'de dünyaya gelmiştir. 1920'li yıllarda dışavurumculuğun bir kolu olan Yeni Nesnellik hareketinde yer almıştır. I. Dünya Savaşında geçirmiş olduğu duygusal travmalar sanatsal anlayışını doğrudan etkilemiş ve biçim bozmacı bir tavırla çalışmalarını meydana getirmiştir. Eserleri arasında bir oto portre yer almaktadır. Beckmann, Avrupa'da yaşanan sıkıntılı ve üzüntülü günlerini çalışmalarına yansıtmiş ve 1930'ların sonlarında mitoloji referanslı eserler üretmiştir.

Sanatçı Resim 1'deki "Adem ve Havva" isimli resimde ilk yaradılışın ve ilk günahın resmini çağdaş bir yorumla sunmuştur. Resimde, sol tarafta ayakta Adem'i ve onun yanında sol elini göğsüne koymuş Havva'yı ve ortalarında kalın bir ağaca dolanmış Adem'e bakan ürkütücü büyük başlı yılan betimlenmiştir. Çalışmanın arka planında sol tarafta koyu zemin üzerinde sarı açmış bir çiçek görülmektedir. Adem sağ kolunu aşağıya doğru açmış Havva'ya bakmaktadır. Resimdeki bedenler abartılı şekilde çarpıtılmış kollar, bacaklar, vücut ve yüz deformasyona uğramıştır. Beckmann, çalışmada yeşil ve tonlarını kullanmış ve vurguyu Adem ve Havva'nın yanında olan Kırmızı gözlü yılanla vermiştir. Ürpertili ve melankolik bir hava sezilmektedir.

Resim 2: Max Beckmann, "Adem ve Havva", 1917, Kuru kazıma, 23.7 x 17.6 cm, Publisher J. B. Neumann, Berlin, Credit :Larry Aldrich Fund

Beckmann Resim 2'deki diğer bir resminde, Adem ve Havva'nın baskı versiyonunu yapmıştır. Eserde sol tarafta Havva'nın sol eliyle göğsünü sağ eliyle edep yerini kapattığını, Adem'in ise sağ eliyle edep yerini kapatıp, Havva'nın yüzüne baktığı görülmektedir. Arka planda ortada yılan dilini açıp ağacın gövdesine sarınmıştır. Resimde şaşkınlık ve utanç görülmektedir. Figürler ve yılan deformasyona uğratarak verilmek istenen mesaj daha güçlü şekilde ifade edilmiştir.

Resim 3: Otto Müeller, “Adem ve Havva”,1918, Tuval üzerine yağlıboya, Städelsche Kunstinstitut und Städtische Galerie – Frankfurt, Almanya

Cennet Bahçesinde Adem ve Havva'yı yorumlayan diğer bir sanatçı ise Alman ressam ve baskı sanatçısı Müeller'dir. 1874 yılında Liebau'da doğan sanatçı, Die Brücke ekspresyonist akımında yer almıştır. I. Dünya Savaşı yıllarında savaşa katılan ve ardından Breslau'daki Sanat Akademisi'nde uzun yıllar çalışmıştır. Lirik Alma Ekspresyonistlerden olan Müeller, insanla doğa birlikteliği ve çingeneler gibi konular üzerinde eserler vermiştir. Çalışmalarında, zıt ve katışksız renkler kullanmış, nesnelerin renklerinde değişikliğe gitmiyordu. Resim sanatı hakkında “Girişimimin başlıca amacı doğa görünümüne ve insanlara olan duygularımı olabildiğince yalına indirgeyerek dışavurmaktır” (Lional 1991; 88) demiştir. Sanat anlayışında Müeller, insan ve doğayı uyumlu bir şekilde betimlemiştir.

Resim 3'deki “Adem ve Havva” isimli resminde sol tarafta ayakta Havva'ya bakan Adem'i, resmin sağ tarafında ise seyirciye yüzü dönük Havva resmedilmiştir. Resmin arka mekânında ağaçlar görülmektedir. Arka zeminde canlı yeşillerle turkuazlar kullanılmış öndeki figürlerde ise ten rengi baskı yerleri ışıklandırma yapılarak verilmiştir.

Resim 4: Eduard Munch, “Adem ve Havva”, 1918, Tuval üzerine yağlıboya, Munch Müzesi.

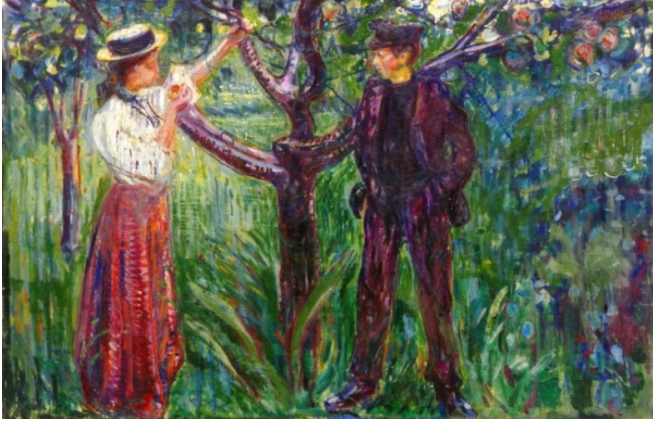
1863 yılında Lötten'de (Norveç) doğan Norveçli Sembolist Ekspresyonist sanatçı, beş yaşında iken annesini on dört yaşında iken kız kardeşini kaybetmiş olması sanatçıyı derinden etkilemiştir. Sanatçının sanatında temel çıkış noktaları ölüm, korku, hayat, melankoli, yalnızlık, hüznün, aşk gibi konuları ele almıştır. Munch, yakın çağdaşı Sigmund Freud'dan etkilenmiştir. Freud, insan davranışlarını çocuklukta ki deneyimlerle açıklamıştır. Eserlerinde, salt natürel dünyayı göstermek yerine duyguları, düşünceleri göstermek gerektiğini düşünen sanatçı, objelerin içsel görüntülerine odaklanmıştır.

Resim 4'de Munch, çalışmanın sol tarafında ayakta ellerini önde kavuşturmuş şekilde Havva resmedilmiştir. Sağ tarafta Adem, sol kolunu göğsünün altına koymuş, sağ kolunu ise yukarıya ensesine koymuş şekilde çalışmıştır. Resmin ortasında siyahların içinde kıvılcım almış bir ağaç durmaktadır. Adem ve Havva'nın göz çukurları siyaha boyanmıştır. Resmin geneline siyah renk hâkimdir. Figürler ten rengine boyanmış, kontrast renkler kullanılmış ve vurgu figürlerin ifadelerine verilmiştir. Eserde hüznün ve melankoli sezilmektedir. Munch, "Doğa, sadece gözle görüneni değil aynı zamanda ruhun içsel pencerelerini de içerir" sözüyle sembolist ve ekspresyonist bir tavır sergilemiştir.

Resim 5: Eduard Munch, "Adem ve Havva", 1915, Gravür, 28 x 38 cm, Clarence Buckingham Koleksiyonu.

Resim 5'deki çalışmada da görüldüğü üzere sanatçı aynı konuyu birçok defa ele almış ve bunu farklı teknik ve tarzlarda denemiştir. Çalışmanın sol tarafında giysiler içinde ve şapkalı şekilde, elleri ceplerinde ayakta Adem durmaktadır. Sağ tarafta ise ellerini ağaca uzatmış ve bir eliyle elmayı ağzına götüren, şapkalı, uzun giysiler içinde Havva resmedilmiştir. Çalışmanın ortasında ağaç yer almaktadır. Arka plan belli belirsiz bir şekilde bırakılmıştır. Çalışma siyah beyaz gravür olarak basılmıştır. Munch'ın Resim 4' deki Adem ve Havva'dan farklı olarak bu çalışmada modern giysiler içinde resmedilmiştir.

Resim 6: Eduard Munch, “Adem ve Havva”, 1909, Tuval üzerine yağlıboya, 130.5x202 cm, Munch Müzesi, Norveç, Oslo.

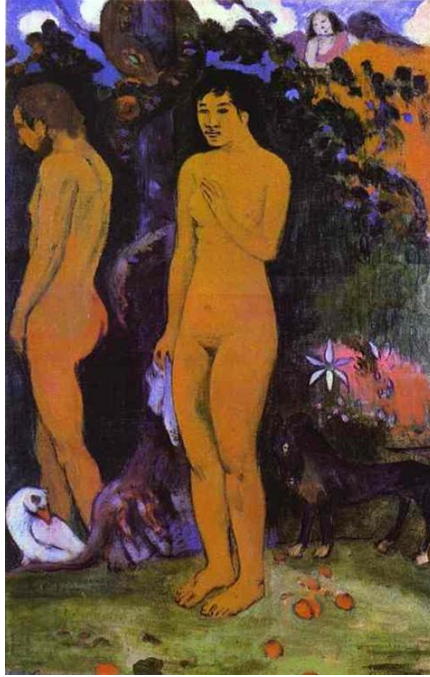
Munch'ın Resim 6'daki çalışmasında son derece modern giysiler içinde günümüz Adem ve Havva'sını resmettiğini görmekteyiz. Çalışmanın sol tarafında şapkalı, üzerinde beyaz bluz ve kırmızı uzun etek giymiş Havva bir eliyle ortada duran ağaca elini koymuş, diğer eliyle de elma yemektedir. Havva'nın karşısında şapkalı, eli cebinde ağaca elini koymuş takım elbiseli Adem, Havva'ya bakmaktadır. Mekan olarak geniş bir bahçe düşünülmüş ve nesnelere fırça tuşlarıyla renkler net olarak boyanmıştır. Çalışmanın geneline soğuk renkler hâkimdir. Eserde bir ilkbahar havası sezilmekte ve mutlu, sakin bir gün geçirdikleri düşündürülen Adem ve Havva yer almaktadır.

Resim 7: Marc Chagall, “Adem ve Havva”, 1912, 109 x 160.5 cm, Saint Louis Art Museum, St. Louis, Amerika Birleşik Devletleri.

1887'de Batı Rusya'da Witebsk'de doğan Rus-Fransız ressam Chagall, yaşamının bir bölümünü Rusya, ABD ve son dönemlerini ise Fransa'da geçirmiştir. Sanatçı, mutlu bir çocukluk geçirmiş ve resimlerinde sevgi, neşe, umut, köy yaşamı genelde de Beyaz Rusya'nın halkının yaşantılarından kesitler, dinsel temalar gibi konuları çoğunlukla işlemiştir. Ele aldığı konularda Kübizm'in ve Fovizm'in etkisi açıkça görülmektedir. Bazı eserlerinde ise Sürrealizm etkisi hissedilmektedir.

Chagall'ın Resim 7'deki "Adem ve Havva" isimli çalışmasında resmin sol tarafında Adem ayakta durmaktadır. Çalışmanın sağ tarafında ise vücudu kıvrılmış Havva yer almaktadır. Resmin arka tarafında ağacın gövdesi ve dalları göze çarpmaktadır. Sol ve sağ yüzeyde iki küçük hayvan yer almıştır. Chagall, figürde biçim bozmaya gitmiş kübist tarzda konuyu ele almıştır. Vücutlar geometrik olarak parçalanmış, renk kullanımında ise sarı-yeşil-kahverengi tonları seçilmiştir.

Resim 8: Paul Gauguin, "Adem ve Havva", 1902, Tuval üzerine yağlıboya, Art Museum Ordrupgaard, Kopenhag, Danimarka.

1848 yılında Paris'te bir Fransız gazeteci bir babanın oğlu olarak doğan Gauguin, 1851 yılında ailesi ile birlikte Peru'ya yerleşmiş, daha sonraki yıllarda tekrar Fransa'ya dönmüştür. Sanatçı, 1859 yılında Orleans'da yatılı okula, 1865 yılında ise gemilerde çalışmaya başlamıştır. Post Empresyonist ve Sembolist sanatçı, resim çalışmalarına geç dönemlerinde başlamıştır. "1885'te Paris'te E. Degas'yla, 1886'da Pont-Aven'de, vitraydaki bölmeli mine işçiliğinden esinlenerek rengi parçalara ayırma konusunda ustalaşmış olan Emile Bernard'la ve aynı yıl Vincent Van Gogh'la tanıştı. Gauguin, 1888'de Paul Serusier ve E. Bernard ile Brittany'ye dönmüştür." (Thompson 2014; 60). Sanatçı, 1893'te ilk Tahiti ziyaretini yapmış ve sonraki yıllarda da buradaki yerli halkı resmetmiştir.

Gauguin'ın Resim 8' deki çalışmasında, sol tarafta ayakta ve arkası dönük biçimde Adem resmedilmiştir. Çalışmanın merkezine ise elini göğsüne koymuş Havva yerleştirilmiştir. Arka planda ortada ağaca dolanmış büyük bir yılan Havva'nın yüzüne bakmaktadır. Figürlerin yanlarında at, ördek gibi hayvanlara yer verilmiştir. Arka planda çalılıklar ve belli belirsiz üstte bir figür daha görülmektedir. Eserde kontrast renkler kullanılmıştır. Vücutlar düz turuncu ve ten rengine boyanmış, arka planda koyu renklere, siyah ve maviler yer almaktadır. Biçimlerde kesin çizgilerle belirginleştirilmiştir.

Sanatçının eserlerinde, cennet bahçesi gibi gördüğü bu yer, seçkin ve harika renk kompozisyonlarını oluşturduğu mekân olmuştur. Gauguin, rengin salt temsiliyetine dayalı bağını koparmış, optik gerçeklikten öte sembolik anlayışı benimsemiştir. Batı uygarlığını terk edip egzotik yerleri resimlerine taşımış, doğalcılık ve sağduyuya önem veren, zengin anlatımlar yapan bir sanatçı olmuştur.

Resim 9: Fernand Leger, “Adem ve Havva”, 1939, Tuval üzerine yağlıboya.

1881'de Argentan'da (Fransa) doğan Fransız ressam Leger, Kübist tarzda eserler vermiş bir sanatçıdır. On dokuz yaşındayken Paris'e taşınmış, Ecole des Beaux- Art'ın sınavını kazanamayan Leger, mimarlık ofisinde tasarımcı olarak çalışmıştır. 1911 yılında R. Delaunay, F. Picabia ve M. Duchamp gibi sanatçılarla tanışmış ve Orfik Kübizme katılmıştır. Çalışmalarında soyuta kaçan işler görülmüş daha sonraki yıllarda ise sadeleştirilmiş figüratif formlar kullanmıştır. Figürlerinde mekanikleşmiş vücutlar, ton karşıtlıkları ve zekice kurgulanmış kompozisyonlar göze çarpmaktadır.

Resim 9'daki çalışmasının sağ tarafında elinde bir sopaya dolanmış yılanı tutmaya çalışan şortlu Adem ve onun yanında elinde bir tür bitki tutan ve bir diğer eliyle de kafasını tutan Havva görülmektedir. Eserin sol tarafında dikdörtgen blokları ve onların üstünde asılı duran mavi nesnelere bulunmaktadır. Arka planda asılı duran bazı şekiller vardır. Leger, makinemsi vücutlar ve tam belli olmayan şekillere yer vermiştir. Sanatçı, Adem ve Havva'yı modern giysiler içinde soyutlamacı tarzda ele alarak yeni bir bakış açısı getirmiştir.

Resim 10: William Blake, '*Adem ile Havva, Habil'in Cesedini Buluyor*', 1826,

Ağaç üzerine fresk, mürrekkep ve altın, 32.5 x 43.3 cm, Tate Müzesi.

1757 yılında, Londra'da doğan, okula gitmeyip annesinden eğitim alan Blake, özgün üslubu, yaratıcı kişiliği ve sembolik öğelere yer vermiş bir sanatçıdır. Genç yaşlarda oymacının yanında çiraklık yapmış olan sanatçı, eserlerinde dini konulardan oldukça etkilenmiş ve anlatım gücünün genişliğiyle bunları eserlerine yansıtmıştır. Romantizm akımına mensup olan sanatçı, güçlü illüstrasyonlar yapmış, yalın anlatım biçimini benimsemiş ve derin anlamlı eserler meydana getirmiştir. Sınırsız hayal gücünün ve parlak zekâsıyla güçlü kompozisyonlara yer vermiştir.

Resim 10'daki sanatçının çalışması, Adem ve Havva'nın ölen çocuklarının cesedini buluşunu göstermektedir. Blake, Adem ve Havva'nın çocukları olan Habil ve Kayin'i resmetmiştir. Bir rivayete göre, Habil çoban, Kayin ise çiftçidir. Kayin, topraktaki ürünlerden birazını Tanrı'ya sunmuş, Habil ise sürüsünden bir hayvanı sunmuştur. Arkasından Kabil'in adağı reddedilmiş ve kıskançlık krizine girerek Habil'i öldürmüştür. Tanrı, Kabil'e kardeşinin nerede olduğunu sormuş ve 'Ben onun bekçisi değilim' diyerek bağırıştır. Habil'in kanı seslenmiş ve Tanrılar bunu duymuştur. Tanrı, Kabil'i lanetlemiştir.

Sanatçı, bu çalışma ile konuyu tüm çıplaklığı ve çarpıcılığıyla ortaya koymuştur. Yerde yatan Habil'dir ve onu öldürüp korkuyla kaçan kişi ise Kabil olarak resmedilmiştir. Eserde Tanrı'nın öfkesinden korkuyla kaçan Kabil korku içindedir. Arka planda yer alan iki figür üzüntülü ve bu olanlara inanmak istememektedir. Kadın figürü, ölen Habil'in üzerine yatmış ağıt yakar halde resmedilmiştir. Arkadaki dağlar parça parça yükselmiş ve gökyüzünde karanlık bulutların içinde kızıl tonlar belirmiştir. Sembolist olan bu resimde Blake, konuyu tüm çarpıcılığıyla işlenmiştir.

Resim 11: Paul Klee, “Adam ve Küçük Havva”, 1921, Kağıt üzerine suluboya ve transfer baskı boyası, 31.4x21.9cm, New York Metropolitan Müzesi, Berrgruen Koleksiyonu

1879’da doğan Alman kökenli İsviçreli ressam ve kuramcı Paul Klee, “nesnenin sabit ve donuk formunun terk edilmesi gerektiğinin” altına çizen sanatında işlediği konularla da bunu göstermiştir. “Klee, taklide dayanmayan çizimi denemiştir. Betimlemeyi büsbütün bırakmadan, çizimin olanaklarıyla ruhsal bir durum yaratmanın ve düşsel durumları yansıtmının yollarını araştırdı... Renge giderek daha çok önem verdi: resmin özünün renk olduğunu hiç unutmuyordu, bu yüzden de renklerle ilgili bütün incelikleri bilmek istiyordu (Lynton 2004; 220)”.

Resim 11’deki çalışmayı Klee, insanoğlunun yaratılış hikâyesi olarak açıklamaktadır. Adem’in kemiğinden büyüyen Havva’sı, orada kalmıştır. Havva, küçük bir çocuk olarak resmedilmiştir. Küçük Havva, at kuyruklu bir okul çocuğudur. Adem, geniş yüzlü, küpeli, yetişkin bir insan olarak tasvir edilmiştir. Arka planda ise kırmızı bir tiyatro perdesine yer verilmiştir.

Resim 12: Fernando Botero, “Adem ve Havva”, Tuval üzerine yağlıboya.

1932, Medellín, Kolombiyalı ressam Botero, eğitimi İspanya'da San Fernando Güzel Sanatlar Kraliyet Akademisi'nde almıştır. Sanatçı, genellikle şişman insanları çizmekte ve standart günümüz güzellik anlayışını da değiştirmiştir. Botero, sergi için yapılan basın toplantısında yaklaşımını şöyle açıklamaktadır: *“Herkes benim şişman insanları sevdiğimi düşünüyor, ama benim derdim hacim. Bu XX. Yüzyılda unutulmuş bir şey. Hacim, yaşamı yüceltmek ve yükseltmektir.”* (Llosa, M.V. 2000; 20) demiştir. Eserlerinde, neşeli, sevecen, masum insan tiplerini görmektedir. Sanatçı, “karakterlerimi onlara tensellik vermek için şişman yaptığımı” (Llosa, M.V. 2000; 21) belirtmiştir. Sanatçı gözüyle şişmanlık, bir bakış açısı ve bir yöntem olduğudur. Kadın figürlerinde, uysallık, anaçlık ön plandadır, cinsellik geri plana atılmıştır. Sanatçı, yetiştiği Latin Amerika'ya özgü temaları ve anlayışı öne çıkarmıştır.

Resim 12'deki sanatçının çalışmasında arkası dönük solda Havva'yı ve yanında Kolunu Havva'nın beline koymuş Adem görülmektedir. Adem sağ kolunu yukarıya kaldırmış ve önlerinde duran ağaca bakmaktadırlar. Ağacın üzerinde çarpıcı kırmızı renkte yılan sarımsı Havva'ya yönelmiştir. Kurgusal bir mekân içerisinde vücut oranlarında bozulmalar olmuş figürler dikkat çekicidir. Vücut boyları kısalmış ve şişmanlamıştır. Yüzlerini görmemekle beraber iki figürde birbiriyle bir bütün gibi Havva kolunu Adem'in omzuna atmıştır. Renklerde gerçekçi ten rengine yer verilmiştir. Güçlü renk anlayışı, sakin insanları resmetmesi ile Botero, Adem ve Havva'ya farklı özgün bir yorum getirmiştir.

SONUÇ

İnsanoğlu geçmişini, bugününü ve yarınını merak ederek geçirmiş ve geçirmeye de devam edecektir. Cinsimizin kökeni Kutsal Kitaplarda yazılmış ve farklı disiplinlerde de konu masaya yatırılmıştır. Sanat alanında da bu konu, klasik, modern anlayışta birçok

sanatçı tarafından işlenmiş ve farklı farklı yorumlanmıştır. Çalışmada, modern resim sanatçılarının eserlerinde Cennet bahçelerindeki Adem ve Havva incelenmiştir. Modern sanatçılardan bu konuyu anlatan sanatçılar seçilmiş ve sanatçıların özgün ve modern sanat anlayışında imgelemdeki Adem ve Havva'yı yansıtan işleri derin bir biçimde incelenmiştir. Eserlerde doğa da var olan salt nesneliliği değil, bireyselliğin ve içsel bakış açısının önem kazandığı öznel yorumlamaların yer aldığı işler analiz edilmiştir. Sanatçılar, eserlerinde bazen sembolik, bazen ekspresif, bazen realist, bazen düşsel yorumlamalara başvurmuşlar ve resmin genel plastiğini vermek istedikleri mesaja göre şekillendirmişlerdir. Sanatçıların modern çağla beraber özgür ve özgün anlayışları, nesnel görüntüyü resmetme zorunluluğunun ortadan kalkması ve bir birey olduğunun farkına varması sanatlarına yansımış ve her biri yaratıcı, hayal gücü yüksek işler ortaya koymuşlardır. Aynı konuyu işleyen modern sanatçılar, Adem ve Havva yorumlamaları ile bunun en güzel ve en özgün örneğini göstermişlerdir.

RESİM LİSTESİ

Resim 1: Max Beckmann, “Adem ve Havva”, 1917, Tuval üzerine yağlıboya, 80-57 cm, Özel Koleksiyon. (<https://www.wikiart.org/en/max-beckmann/adam-and-eve-1917>). Erişim: 04.09.2016

Resim 2: Max Beckmann, “Adem ve Havva”, 1917, Kuru kazıma, 23.7 x 17.6 cm, Publisher

J. B. Neumann, Berlin, Credit :Larry Aldrich Fund

(<http://www.moma.org/collection/works/64589>).Erişim: 10.09.2016

Resim 3: Otto Müeller, “Adem ve Havva”, 1918, Tuval üzerine yağlıboya, Städtische Kunstinstitut und Städtische Galerie - Frankfurt (Almanya) (<http://www.theathenaeum.org/art/detail.php?ID=198816>).Erişim: 16.10.2016

Resim 4: Eduard Munch, “Adem ve Havva”, 1918, Tuval üzerine yağlıboya, The Munch Museum (<https://www.wikiart.org/en/edvard-munch/adam-and-eve-1918>).Erişim:27.08.2016

Resim 5: Eduard Munch, “Adem ve Havva”, 1915, Gravür, 28 x 38 cm, Clarence Buckingham Koleksiyonu (<http://www.artic.edu/aic/collections/artwork/17308>)Erişim:28.08.2016

Resim 6: Eduard Munch, “Adem ve Havva”, 1909, Tuval üzerine yağlıboya, 130.5 cm-202 cm, Munch Müzesi (Norveç- Oslo)

Resim 7: Marc Chagall, “Adem ve Havva”, 1912, 109 x 160.5 cm, Saint Louis Art Museum, St. Louis, MO, USA (<https://www.wikiart.org/en/marc-chagall/adam-and-eve-1912>).Erişim:20.08.2016

Resim 8: Paul Gaugein , “Adem ve Havva”, 1902, Tuval üzerine yağlıboya, Art Museum Ordrupgaard, Copenhagen, Denmark (<https://www.wikiart.org/en/paul-gauguin/adam-and-eve-1902>). Erişim:25.08.2016

Resim 9: Fernand Leger, “Adem ve Havva”, 1939, Tuval üzerine yağlıboya.

Resim 10: William Blake, “*Adem ile Havva, Habil'in Cesedini Buluyor*”, 1826, Ağaç üzerine fresk, mürrekkep ve altın, 32.5 x 43.3 cm, Tate Müzesi. (<http://www.tate.org.uk/art/artworks/blake-the-body-of-abel-found-by-adam-and-eve-n05888>).Erişim: 09.10.2016

Resim 11: Paul Klee, “Adem ve Küçük Havva”, 1921, Kağıt üzerine suluboya ve transfer baskı boyası, 31.4x21.9cm, New York Metropolitan Müzesi, Berrgruen Koleksiyonu. Erişim:17.08.2016

Resim 12: Fernando Botero, “Adem ve Havva”, Tuval üzerine yağlıboya.

KAYNAKÇA

BATUR, E. (2000), *Modernizmin Serüveni*, İstanbul, YKY Yayınları.

BATUR, E.(2000) “Sanatta Çıplak”, P: *Sanat Kültür Antika Dergisi*, sayı.18.

BERGER, J. (2002), *Görme Biçimleri*, Çev: Salman, Y., İstanbul, Metis Yayınları.

BOTTERO, J.,(2015), “Adem ve Havva:İlk Çift”, *Batı'da Aşk ve Cinsellik*, Derleyen : DUBY, G., Çev: Gür,A., İstanbul, İletişim Yayınları.

BUYSSCHAERT, M., MALERBA, F.(Ed.), (2007), *Botero Works 1994-2007*, Milano, Skira Yayınları.

Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, (1997), Cilt :1-2-3, İstanbul ,YEM Yayınları.

ERGÜVEN, M.(1999), *Pusudaki Ten*, İstanbul ,Sel Yayınları.

FAERNA, J.M.(Ed.),(1997), *Great Modern Masters Botero*, NewYork, Harry N.Abrams, Inc. Yayınları.

FOUCAULT, M. (1993), *Cinselliğin Tarihi*, Çev: Tufan, H. İstanbul, Afa Yayınları.

GOMN, S.C. (2014), *Sanat Sanatın Gizli Dili*, Çev:Deadato,L. İstanbul, İnkılap Yayınları.

HAUSER, A. (1984), *Sanatın Toplumsal Tarihi*, Çev: Gölönü, Y., İstanbul, Remzi Kitabevi.

KOVULMAZ, B., (Ed.) (2011), *Chagall 1887-1985*, Çev: Kadioğlu, B. İstanbul, YKY Yayınları.

LEPPERT, R.D.(2009), *Sanatta Anlamın Görüntüsü*, Çev: Türkmen, İ., İstanbul, Ayrıntı Yayınları.

LLOSA, M.V. (2000), “Bir Sergi: Botero,Form, Renk ve Hacim Aşkına”, P : *Dünya Sanatı*, Sayı 52

LYNTON, N.(2004), *Modern Sanatın Öyküsü*, Çev: Çapan, C- Öziş, Ş. Çin, Remzi Kitabevi.

ÖZTÜRK, Ş. (Ed.) (2012), *Gauguin*, Çev: Göktepe, E. İstanbul, Yky Yayınları.

RICHARD, L., (1991), *Ekspresyonizm Sanat Ansiklopedisi*, Çev: Madra, B., Gürsoy,S., Usmanbaş, İ., İstanbul, Remzi Kitabevi.

THOMPSON, J. (2014), *Modern Resim Nasıl Okunur*, Çev: Çulcu, F.C., İstanbul, Hayalperest Yayınları.

TURANİ, A. (1999), *Dünya Sanat Tarihi*, İstanbul, Remzi Kitabevi.

WOLF, N. (2005), *Dışavurumculuk*, Ed: Grosenick, U. Taschen Yayınları- Remzi Kitabevi.